

מקורות פרשת שלח תשפ"ג הפשט והעומק של הפרשת חלה

ספר החינוך מצוה יח: משרשי מצוה זו, שרצה ה' יתברך לזכותנו לעשות מצוה בראשית פרינו, למען דעת כי הכל שלו ואין לאדם דבר בעולם רק מה שיחלוק לנו ה' יתברך בחסדיו. ויבין זה בראותו כי אחר שיגע האדם כמה יגיעות וטרח כמה טרחים בעולמו והגיע לזמן שעשה פרי וחביב עליו ראשית פריו כבבת עינו, מיד נותנו לקב"ה ומתרוקן רשותו ממנו ומכניסו לרשות בוראו.

ליקוטי שיחות יח/183: באה ההוראה ממצוות חלה: 'ראשית עריסותיכם תרימו תרומה לה' - עוד לפני שהיהודי טועם מהעיסה, הוא מכיר ומוכיח במעשה שה' ראשית' - כל ההתחלה של העיסה (וכלל הצטרפויותיו) - הם תרומה לה'; הם לא חידוש כתוצאה מהעבודה הטבעית שלו, אלא 'הוא הנותן לך כוח לעשות חיל' ו'ברכת ה' היא תעשיר'. יתירה מכך: היות שהקב"ה מחדש את הטבע מאין ליש בכל רגע תמיד, 'המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית', יוצא שכל הפעולות הטבעיות הן אינן מצד עצמן מציאות כלל, וכל מציאותן נובעת מכך שהקב"ה מהווה ומחיה ומקיים אותן. מנגד, חטא עבודה זרה הוא בכך, שמחשיבים את הכוכבים והמזלות (כולל כוחות הטבע), כאילו יש להם שליטה והשפעה עצמית, כתוצאה מכוחות שהעניק להם הקב"ה. אבל האמת היא שהם אינם אלא בגדר 'כגרון ביד החוצב', שאין לו שום כוח משל עצמו ולא בחירה כיצד לייצר את ההשפעה. ולכן כשיהודי מפריש חלה ומכיר שהפרנסה באה מהקב"ה - הוא מבטל כל מחשבת עבודה זרה.

3. בראשית רבה א,ד: 'בראשית ברא אלוקים' - בזכות ג' דברים [שנאמר בהם 'ראשית'] נברא העולם: אין 'ראשית' אלא הפרשת חלה, שנאמר 'ראשית עריסותיכם', ואין 'ראשית' אלא מעשרות, שנאמר 'ראשית דגן', ואין 'ראשית' אלא בכורים, שנאמר 'ראשית בכורי אדמתך'.

ליקוטי אמרים לרבי צדוק הכהן מלובלין אות ג: תרומה היא מהתבואה שהוא **מעשה שמים** ... והכל יודעים שאין בכח האדם להצמיח התבואה. אבל **במעשה אדם** לטחון החיטה ולעשות עיסה ולאפות - בזה רבותא כשמכיר שגם בזה הוא הנותן לך כח לעשות חיל וזהו הפרשת החלה.

היום יום: ביגיעה הגדולה ביותר, אי אפשר להרוויח סענט אחד יותר מאשר קבע הקב"ה - שכך וכך ירוויח פלוני. צריך לעשות כל שנחוצו, אך יש לזכור שכל העבודה אינה אלא 'טפל', וברכת השם יתברך היא ה'עיקר', אותה מרוויחים כשמתנהגים כראוי ליהודי: תפלה בציבור, שמירת שבת בהידור, כשרות בהשגחה גדולה, חינוך הבנים אצל מלמדים יראי-שמים.

1. במדבר טו: דבר אל בני ישראל ... בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה: והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה': ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה, כתרומת גרן כן תרימו אתה.

יחזקאל מד,ל: וראשית ערסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך.

רש"י בראשית כד,סז: כל זמן שהייתה שרה קיימת, היה נר דולק באהל מערב שבת לערב שבת, **וברכה מצויה בעיסה**, וענן קשור על האהל.

גור אריה שם: כנגד ג' מצוות [האישיה]: **ברכה מצויה נגד הפרשת חלה**, ונר דלוק נגד הדלקת הנר, וענן קשור על האהל כי הטהרה מן הנדות מביא לידי רוח הקודש.

מלכים א יז: ויקרא אליה ויאמר לקחי נא לי פת לחם בידך: ותאמר חי ה' אלוקיך אם יש לי מעוג [פרוסת עוגה] כי אם מלא כף קמח בכר ומעט שמן בצפחת ... ואכלנוהו ומתנו: ויאמר אליה אליהו, אל תיראי ... עשי לי משם עגה קטנה בראשנה והוצאת לי, ולך ולבנך תעשי באחרונה: כי כה אמר ה' אלוקי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת ה' גשם על פני האדמה -

רד"ק: ומה שאמר 'בראשונה והוצאת לי' - כי רעב היה, כי לא אכל באותו הדרך. ויש דרש: **לפי שהיה כהן, שתוציא לו מן העיסה חלה תחילה [ותשרה הברכה]**.

משנה אבות ה,ח: מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין - רעב של בצורת באה ומקצתם רעבים ומקצתם שבעים ... גמרו שלא לעשר - רעב של מהומה [מלחמה] ושל בצורת באה. **ושלא ליטול את החלה - רעב של כליה באה.**

פירוש הרמב"ם: שלא ימטיר כלל וייבשו הנהרות והאגמים.

רמב"ם ביכורים ה,ז: מפרישין חלה בחוץ לארץ מרבירי סופרים, כדי שלא תשכח תורת חלה מישראל.

2. פרשתנו טו,כב: וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה.

רש"י: [אין] יתכן לשגות בכל המצוות בתורה? - בעבודה זרה הכתוב מדבר ... שהיא שקולה ככל המצוות בתורה.

ויקרא רבה טו,: למה נסמכה פרשת חלה לפרשת עבודה זרה? לומר לך שכל המקיים מצוות חלה, כאילו ביטל עבודה זרה וכל המבטל מצוות חלה - כאילו קיים עבודה זרה.